

vergadering **C104**
zittingsjaar 2022-2023

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening
en Energie

van 17 januari 2023

(Een aantal sprekers namen mogelijk deel via videoconferentie.)

**Vlaams
Parlement**

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Imade Annouri aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over loodvervuiling door het gebruik van aviation gasoline op de regionale luchthaven van Deurne – 867 (2022-2023)	3
VRAAG OM UITLEG van Tinne Rombouts aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het beheer van de wolven in Vlaanderen – 1092 (2022-2023)	5
VRAAG OM UITLEG van Mieke Schauvliege aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de vorming van nieuwe duinen en de bescherming ervan – 1094 (2022-2023)	14
VRAAG OM UITLEG van Mieke Schauvliege aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de goedkeuring van het tijdelijke handelingskader met betrekking tot PFAS – 1095 (2022-2023)	18
VRAAG OM UITLEG van Sam Van Rooy aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de voorgestelde bijdrage van de tabaksindustrie aan de kosten van de opruiming van sigarettenpeuken – 1105 (2022-2023)	23

VRAAG OM UITLEG van Imade Annouri aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over loodvervuiling door het gebruik van aviation gasoline op de regionale luchthaven van Deurne
– 867 (2022-2023)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Voorzitter, minister, collega's, een goedemiddag, ik neem u in vogelvlucht mee naar Antwerpen. Geregeld vliegen boven Antwerpen eenmotorige sportvliegtuigen die vliegen op het zogenaamde Avgas (aviation gasoline), een brandstof met ouderwets tetraëthyllood. De bezorgdheid hierover is groot aangezien de luchthaven van Deurne gesitueerd is midden in woonwijken en de vliegtuigjes laag over deze wijken vliegen. In Amerika is er veel te doen over de luchtverontreiniging met loodverbindingen ten gevolge van het gebruik van Avgas. Het gebruik van tetraëthyllood in sportvliegtuigjes heeft een gezondheidsimpact, vooral op kinderen die leven in de buurt van luchthavens. Ook de Europese Unie besliste enkele maanden geleden om het gebruik van tetraëthyllood beter te reglementeren. In een Verordening van de Europese Commissie van 8 april 22 wordt de verbodsdatum voor tetraëthyllood vastgelegd op 1 mei 2025. Dat is binnen twee jaar.

Toch diende BP recent een omgevingsvergunningaanvraag in om op de luchthaven van Deurne een bovengrondse tank te mogen plaatsen van 50.000 liter voor de verkoop van 100LL (low lead) Avgas aan bezitters van vliegtuigen met ontplofingsmotoren. Verschillende burgers en het actiecomité Vliegerplein dienden daartegen bezwaar in tijdens het voorbije openbaar onderzoek.

Het is onbegrijpelijk dat de uitstoot van lood door dit type vliegtuigen vandaag nog wordt toegelaten boven onze hoofden. De industrie heeft reeds gewerkt aan ongelode brandstof voor sportvliegtuigjes dus er is een alternatief voorhanden.

Minister, is het gezondheids- en milieueffect van het gebruik van loodhoudende brandstof op de omgeving van de regionale luchthavens al bestudeerd in Vlaanderen? Indien ja, wat zijn de resultaten van deze studie? Indien nee, zijn er nog plannen om hiermee aan de slag te gaan?

Wie is de vergunningverlenende overheid voor het verlenen van de omgevingsvergunning van de brandstoftanks? Welke adviezen werden er vanuit de Vlaamse adviesinstanties uitgebracht in dit dossier?

Welke plannen zijn er om de regelgeving op Vlaams niveau aan te scherpen? Kunt u mij een overzicht geven van de geplande acties en timing die ertoe moeten leiden dat er vanaf 1 mei 2025 geen tetraëthyllood meer zal worden gebruikt?

Bent u het met mij eens dat er geen reden is om, gezien de gezondheidsimpact, te wachten tot 2025 om het gebruik van tetraëthyllood in Vlaanderen te bannen?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Collega Annouri, als basis voor de berekeningen van de emissies voor luchtvaart worden emissiedata van Eurocontrol gebruikt, alsook emissiefactoren uit het Emission Inventory Guidebook.

Om de vergunningverlenende overheid te bepalen, moet u kijken naar de indelingslijst onder titel II van het Vlaams reglement betreffende de milieuvergunning (VLA-REM). In het dossier waar u naar verwijst is de vergunningverlenende overheid de deputatie van de provincie Antwerpen en niet Vlaanderen. Ik heb wel begrepen dat

zij hiervoor eind vorig jaar een vergunning hebben verleend. Ik veronderstel dat u al deze gegevens bij de provincie en de deputatie moet of kunt opvragen.

De door u aangehaalde EU-Verordening van de Europese Commissie van 8 april 2022 is rechtstreeks van toepassing in Vlaanderen. Het vergt dus geen bijkomende implementatie in onze regelgeving en zal dus ook worden toegepast in onze vergunningverlening.

De betrokken verordening voor tetraëthyllood, afgekort TEL, zorgt ervoor dat er inderdaad een gebruiksverbod wordt opgelegd voor Avgas 100LL vanaf 1 mei 2025, vanaf dan is deze brandstof verboden. Dat is heel duidelijk.

We vernamen dat de petroleumindustrie wel van plan is om een aanvraag in te dienen om een uitzondering daarop te krijgen. Dat is voorzien in de regelgeving, zij kunnen een uitzondering vragen als er tijdig een REACH-autorisatie (Registration, Evaluation, Authorisation and Restriction of Chemicals) kon worden bekomen. Een aanvraag daartoe moet ten laatste op 1 november 2023 bij de bevoegde Europese instanties gebeuren, waarna de Europese procedure dit al dan niet toekent. Als een dergelijke aanvraag zou worden afgewezen, zou de productie van Avgas in de EU niet langer mogelijk zijn. Momenteel is er blijkbaar ook slechts één producent hiervan in de Europese Unie, deze is gevestigd in Polen.

Buiten de EU zal de betrokken brandstof wel nog geproduceerd kunnen worden en import van Avgas 100LL zal Europees ook verder toegelaten blijven indien de TEL-concentratie de 0,1 procent van het gewicht niet overschrijdt.

Zoals ik reeds heb meegedeeld zijn wij gebonden aan de Europese verordening waar u zelf naar verwezen hebt, deze zal al over twee jaar van toepassing zijn. Ik denk dat het goed is dat dit type brandstof zal worden uit gefaseerd, net zoals bij poly- en perfluoralkylstoffen (PFAS).

Mijn administratie heeft bij nazicht vastgesteld dat er momenteel binnen de EU onvoldoende alternatieven beschikbaar zijn voor Avgas. Het goede nieuws is dat recent in de Verenigde Staten een volwaardig loodvrij alternatief door de Amerikaanse luchtvaartadministratie is goedgekeurd. In eerste instantie was dit nog niet voor alle betrokken motortypes erkend maar ondertussen is dat blijkbaar wel een feit. Ondanks de goedkeuring in de VS moet er nog een weg worden afgelegd met het oog op het verkrijgen van goedkeuring van de betrokken brandstof in Europa. De Amerikaanse producent is alvast van plan om daartoe de nodige stappen te zetten bij de European Union Aviation Safety Agency.

Andere producenten in de VS en de EU zouden ook nog werken aan hun versie, hun alternatief, maar details inzake de actuele stand van zaken daarvan zijn ons nog niet bekend. Trouwens, ook binnen de VS is de producent van het alternatief nog niet klaar om op alle luchthavens het tetra-ethylloodhoudende Avgas te vervangen. De loodhoudende variant is er ook nog niet verboden, al zijn er ook werkzaamheden bij het Environmental Protection Agency (EPA) die daartoe kunnen leiden. Vanuit onze administratie volgen we dit natuurlijk goed op want als het alternatief er is, dan denk ik dat we daar ook in Vlaanderen mee aan de slag moeten.

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Minister, dank u wel voor uw antwoord. Ik deel uw mening dat het goed is dat Europa heeft beslist om dat in 2025 uit te faseren en er gewoon mee te stoppen. Dan vind ik het een beetje vreemd dat er nu een aanvraag loopt om dat nu nog te doen in Antwerpen voor de laatste twee jaar. Dat lijkt mij een beetje onzinnig, maar goed. De procedures zijn er en de aanvraag is ingediend.

Ik weet dat de deputatie inderdaad een vergunning heeft moeten aanleveren. Mijn vraag was specifiek: heeft Vlaanderen, het Vlaams niveau, zelf adviezen moeten verlenen of helemaal niet? Als Vlaanderen andere adviezen heeft moeten verlenen, welke waren dat dan en hoe heeft men geadviseerd? Dat is een eerste bijkomende vraag.

Het gaat over de gezondheids- en milieueffecten. U bent daar redelijk snel over gegaan. Dat gaat over lood in het bloed. Er is onlangs een onderzoek geweest in een school in de buurt. Daar bleek goed nieuws, namelijk dat de grond niet echt was vervuild met lood. Maar we weten in andere dossiers, die we ook hier hebben besproken, dat je voor loodvervuiling vooral naar het bloed moet gaan kijken. Mijn vraag is of het een piste is en of het interessant is om te gaan kijken in druk bewoonde buurten, bijvoorbeeld bij de regionale luchthaven in Antwerpen, om onderzoek te doen om te zien of er mogelijk een effect is in de bloedwaarden van de kinderen. Ja of neen? Waarom vindt u dat?

Ik sluit af met een bedenking. Er is tegen die vergunning in beroep gegaan. Dat wil zeggen dat het dossier sowieso op uw bureau zal terechtkomen. Op het moment dat het daar is, zult u zich daar zelf over moeten uitspreken, lijkt mij. Ik kijk uit naar de bijkomende antwoorden.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Het Departement Omgeving heeft op 13 oktober 2022 een gunstig advies gegeven, alsook de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM). Ik denk dat u die adviezen kunt opvragen om te kijken naar de motivering daarvan. Voor wat betreft de vergunning waar u naar verwijst, heeft men mij meegedeeld dat de beroepsperiode voor dit dossier tot 5 februari loopt. Tot op heden zijn wij niet op de hoogte van een ingesteld beroep. Als er een beroep zou komen, dan zullen we het dossier uiteraard grondig bestuderen. Maar het is logisch dat ik daar op dit moment nog niet op vooruitloop.

Wat betreft het bloedonderzoek zullen we verder bekijken of dat mogelijk of zinvol is. Ik ga hierover contact opnemen met minister Crevits.

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Minister, dank u wel voor het bijkomend antwoord. Ik concludeer dat het een goede zaak is dat het in 2025 zal worden verboden. Het is vreemd dat men nu toch nog aanvragen doet om daarmee verder te kunnen voor die korte periode, terwijl men weet dat het een schadelijk effect kan hebben. Ik kijk uit naar het antwoord over het onderzoek omdat ik gewoon benieuwd ben. Wat PFAS ons allemaal heeft geleerd, kamerbreed, is dat mensen geïnformeerd willen worden, willen weten waar ze aan blootgesteld zijn en dat het interessant is om ook te weten wat er is, zodat we ons daar beter tegen kunnen wapenen en beschermen. Ik denk dat het interessant zou zijn om te weten wat de effecten zijn voor de kinderen die daar in de buurt zijn en om dat beter in kaart te brengen. Ik kijk uit naar het vervolg en naar het antwoord dat er zal komen nadat u contact hebt opgenomen met minister Crevits.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Tinne Rombouts aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over het beheer van de wolven in Vlaanderen – 1092 (2022-2023)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (cd&v): Collega's, de aanwezigheid van de wolf zorgt steeds meer en meer voor beroering. De wolvenaantallen op onder andere gedomesticeerde dieren nemen, ondanks dat er steeds meer preventieve maatregelen worden genomen, nog toe, alsook wordt de scope in variëteit van diersoort in het menu van de wolf steeds verlegd. Het overgrote deel van de aanvallen wordt toegeschreven aan de in Vlaanderen gevestigde roedel, zo blijkt uit de gegevens van het Agentschap Natuur en Bos (ANB).

Ondertussen worden jaarlijks zo'n 180 gedomesticeerde dieren het slachtoffer van de wolf. Voor de periode september-december betekende dit in het jaar 2021 dat er gemiddeld om de vier dagen een aanval plaatsvond, in dierlijke slachtoffers is dit gemiddeld om de vijf dagen drie dieren. Deze cijfers zijn nog triester geworden in 2022 waarbij er gemiddeld een op de drie dagen een aanval plaatsvond, waarbij dit in dierlijke slachtoffers neerkwam op gemiddeld om de vier dagen drie dieren.

Daarbij werd steeds verklaard dat de voorkeur van de wolf – alleszins in het begin van de discussies hier – een gevaar was voor schapen en dat zij extra bescherming moesten genieten, maar er wordt steeds meer en meer vastgesteld dat ook andere gedomesticeerde dieren sterk onder druk staan. In 2021 waren 76 procent van de aanvallen gericht op schapen. Dit verschoof in 2022 naar 63 procent en maar liefst 37 procent naar andere dieren, waarvan 17 pony's en 2 paarden, waarvan in het verleden werd gesteld dat de kans op een aanval nihil zou zijn.

Er zijn duidelijke verschuivingen, jaar na jaar, in dit debat, wat de cijfers ook zijn. Als men de cijfers bekijkt, hoop ik dat eenieder aanvoelt en ervaart dat deze cijfers in uw buurt of gemeente, een enorme druk zetten op de bewoners, zeker voor wie zelf dieren houdt. Dat zorgt voor een immense ongerustheid op het platteland. Daarnaast ervaren die burgers – dat zijn de bevindingen en gegevens die ze zelf melden – waar de gevestigde wolven aanwezig zijn, dat de gewinning van de wolven bijzonder groot is. Steeds meer worden dieren overdag waargenomen, ook in tuinen, straten en drukke autowegen.

In de ons omringende landen en breder binnen de Europese Unie groeit een sterk besef dat een strikter beheer van de wolf noodzakelijk is om schade en conflict met andere natuur-, veiligheids-, economische en maatschappelijke doelen te vermijden.

Minister, erkent u dat er een groeiend samenlevingsprobleem is met de wolf in Vlaanderen?

Hoeveel gevestigde wolven zijn er vandaag in Vlaanderen? Hoeveel daarvan behoren tot dezelfde roedel? Wat is hun leefgebied?

Voor welke populatie wolven acht u dat er voldoende draagkracht is in de bestaande Vlaamse natuurgebieden?

In antwoord op mijn vorige vraag gaf de minister aan in 2022 het wolvenprotocol te evalueren en bij te sturen. Welke precieze bijsturingen zijn er in het wolvenprotocol gebeurd, wanneer en op basis van welke bevindingen?

In welke mate kan/wordt ondertussen het gedrag van individuele wolven opgevolgd om te bepalen of een wolf een problematisch gedrag vertoont door bijvoorbeeld meermaals gedomesticeerde dieren aan te vallen? In het verleden gaf u immers aan na een schriftelijke vraag van mij dat via het DNA de individuele wolf niet kon worden opgevolgd, maar dat het eerder een toewijzing was aan de roedel. Nochtans voorziet ons protocol dat een wolf maar een probleemwolf kan zijn als hij ook individueel wordt opgevolgd. Worden die wolven intussen individueel opgevolgd?

Wanneer wordt geoordeeld dat een roedel problematisch gedrag vertoont?

Vanuit beleidsoogpunt worden burgers, in afgebakende gebieden, ondersteund voor de aanleg van wolfproof afrastering. U zei al meerdere keren dat het percentage van die afrastering omhoog moest. Wat is het percentage wolfproof afrastering vandaag? Hoe wordt dit bepaald?

Welke concrete maatregelen of beheermaatregelen, naast de ondersteuning voor wolfproof afrastering, hebt u genomen in 2022 om de risico's door de aanwezigheid van de wolf in Vlaanderen in te dijken? Welke maatregelen staan voor 2023 op de planning en voor wanneer?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Dank u wel, collega Rombouts, voor uw zeer heldere vraag.

Misschien moet ik voorafgaand meegeven dat er in Vlaanderen op dit moment nog geen aanwijzing is dat de wolven abnormaal gedrag vertonen. Met honden hebben we dat al vaak gezien. Ik denk dat er nog niet zo lang geleden zich een zeer erg voorval voordeed van een kindje dat op een heel ernstige manier gebeten is door een hond. Ik heb helaas toen geen enkele burgemeester in de kranten uitlatingen zien doen. Ook honden bijten van alles kapot. Ik denk dat we die cijfers misschien ook moeten opvragen, om het debat wat te objectiveren en op een rustige manier te voeren, en zeker geen zaken te verspreiden die niet correct zijn. Op dit moment is er dus geen aanwijzing dat de wolven abnormaal gedrag vertonen.

In Nederland is het zo dat er wel één wolf is die abnormaal gedrag vertoont. Onze dienst, het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO), werd ook bevraagd door Nederland, dus wij hebben echt wel topexperten in onze administratie. Het INBO heeft daar ook heel duidelijk in geadviseerd hoe ze het best met die situatie zouden omgaan. Ik wil daar ook heel duidelijk over zijn: mocht dit zich in Vlaanderen voordoen, dan zouden we heel snel, kordaat en consequent het protocol probleemwolf uitvoeren. Dat was ook grotendeels het advies dat het INBO aan Nederland heeft gegeven.

Dat het een uitdaging is om samen te leven met de wolf, hebben wij ook altijd gezegd. Maar het is niet omdat het een uitdaging is, dat we niet met z'n allen voor dat draagvlak moeten zorgen. Ook de burgemeesters die in die gemeenten wonen, moeten daar mee voor zorgen. Ik besef dat dat niet altijd het geval is. Ik merk dat ook op allerlei Facebookposts die sommige burgemeesters daarover schrijven. Dat zoiets een sneeuwbaaleffect heeft, en dat men daarmee angst aanjaagt bij de bevolking, klopt. Dat kan ik u bevestigen. Maar die Facebookposts zijn, denk ik, ook wel bedoeld om de angst bij de publieke opinie aan te wakkeren.

De Europese beschermingsregels zijn heel duidelijk, denk ik. Daarom zet ik ook vanuit het beleid in op preventieve maatregelen, om schade zoveel mogelijk te vermijden. We hebben het Vlaams Wolvenplatform opgericht, waarin de administraties, het departement Landbouw, de betrokken sectoren en ook ons kabinet vertegenwoordigd zijn. Het is de bedoeling om op deze manier een transparant beleid te voeren. Daarnaast is er ook een platform waarin de burgemeesters van de gemeenten gelegen binnen het territorium van de roedel vertegenwoordigd zijn. Binnen deze overleggroepen wordt overleg gepleegd over hoe samen te leven met de wolf en daarbij schade maximaal preventief aan te pakken. Ik wil de platformen ook wel bedanken voor hun inbreng telkenmale.

Aangezien die bezorgdheden er zijn, hebben wij ook verschillende initiatieven genomen. Er is eind vorig jaar een extra personeelslid aangeworven voor het Wolf Fencing Team. Er loopt een aanwervingsprocedure voor nog een extra lid. Deze week loopt er ook een reportage op PlattelandsTv over het plaatsen van wolfwerende omheiningen, om dat toch voldoende kenbaar te maken en de kennis ook te vergroten. De reportage loopt van 5 januari tot en met 21 januari. Indien nodig

gaan we samen met de lokale besturen bekijken of we die periode moeten verlengen, maar ik denk dat het wel goed is dat dat gebeurt, zeker op PlattelandsTv. Daarnaast wordt elk jaar ook een folder met informatie opgemaakt en onder de lokale besturen verspreid.

Via verschillende andere kanalen richten wij ons ook tot de voornaamste doelgroepen. Vanuit de schapenhouderij werden afgelopen zomer en najaar zeven infosessies georganiseerd, vier in Limburg en drie in Antwerpen, met een afsluitende praktijkdag. Hier werden ook preventieve maatregelen, schadebehandeling en de procedurele aspecten besproken. Dit was, denk ik, goed om te doen. De administratie is samen met de collega's van Landbouw aan het bekijken om dit in 2023 verder te zetten.

Vorig jaar, medio 2022, verscheen er een folder voor lokale besturen met alle nodige gegevens over wolfwerende omheining. Het Wolf Fencing Team maakte ook instructievideo's over het plaatsen van wolfwerende omheiningen, die vrij raadpleegbaar zijn.

Het ANB werkt nu aan een bredere campagne rond samenleven met wilde dieren, waaronder de wolf. Het ANB gaat komende maand ook samen met een aantal ambtenaren van de betrokken lokale besturen samenzitten om alle beschikbare info gebundeld beschikbaar te maken voor de inwoners.

Binnen het Wolvenplatform werd afgelopen najaar voor de betrokken sectororganisaties een info- en overlegmoment georganiseerd rond kuddebewakingshonden. Er is al meer dan twee jaar een mobiele expo met informatie rond de wolf. Daarnaast zal mijn administratie samen met de regionale landschappen en lokale besturen bekijken hoe informatie over de wolf via nog andere kanalen tot bij de burgers kan worden gebracht. Voor wie meer detail of informatie wil, publiceert het INBO regelmatig een publicatie Roofdiernieuws, waar de ontwikkelingen met betrekking tot de wolf worden opgenomen.

Er werd eind vorig jaar in samenspraak met het Wolvenplatform afgesproken om een Q&A op te maken met antwoorden op de meest gestelde vragen over de wolf. Deze staat momenteel op de website van het ANB en werd verspreid aan de leden van het Wolvenplatform en de betrokken lokale besturen.

Het ANB zal binnenkort een brief versturen naar de Europese Commissie met de vraag of er vanuit de EU naast steun voor actieve landbouwers, ook middelen kunnen worden vrijgemaakt voor de particuliere veehouders. Er is een Q&A-lijst opgemaakt waarin de meest voorkomende vragen en mythes over wolven worden beantwoord of uitgelegd. Deze wordt ook gecommuniceerd naar de ambtenaren van de lokale besturen en op de website van het ANB geplaatst.

Er is op dit moment nog steeds één roedel wolven in Vlaanderen. Het territorium van die roedel blijft nagenoeg ongewijzigd. Een roedel bestaat altijd uit een ouderpaar en welpen. De welpen verlaten het nest na uiterlijk twee jaar. Het aantal wolven in een roedel is dan ook stabiel en is nooit hoger dan een twaalftal. Recent werden er tien wolven geteld in de roedel – er was recent één wolf aangereden, denk ik. Dit aantal zal vanaf nu opnieuw afnemen door welpen die vertrekken, zo zegt men ons.

Naast gevestigde wolven zijn er ook nog zwervers, die doorheen Europa op zoek gaan naar een nieuw leefgebied. Vorig seizoen werden in Vlaanderen vijf zwervende wolven waargenomen. Geen van die wolven is echter in Vlaanderen gebleven. Dit seizoen werden voorlopig nog geen zwervers waargenomen. Zwervende wolven mijden ook het territorium van gevestigde wolven, en die laatste zullen zwervers ook actief verjagen. Deze info kunt u ook terugvinden in het tijdschrift Roofdiernieuws van het INBO.

Doordat wolven territoriale dieren zijn, kunnen zij nooit de draagkracht van een natuurgebied overschrijden. Een populatie wolven reguleert zichzelf. Indien een

gebied geen draagkracht heeft, kan er zich ook geen roedel vestigen. Als er in de toekomst al roedels bij komen, zullen die zich, vanwege de grootte van hun territoria, waarschijnlijk vestigen in de grensregio's en niet uitsluitend in Vlaanderen. Daarom wordt dit aantal ook regio-overschrijdend bepaald.

Mochten er plots geen gevestigde wolven zijn, is er nog steeds een risico op schade, ook al wordt door sommigen de insinuatie gewekt dat dit niet zo zou zijn. Er zullen altijd zwervende wolven Vlaanderen doorkruisen, ook als er geen roedels meer in Vlaanderen zouden zijn. Het beschermen van het vee is dus bijzonder belangrijk. We hebben immers geen grenscontrole waarbij we de wolven die van andere landen komen, hun paspoort kunnen opvragen.

Wat het protocol betreft hebben de voornaamste aanvullingen en aanpassingen betrekking op verduidelijking van een aantal definities, verduidelijking van wat als natuurlijk gedrag van de wolf te beschouwen is, integreren van bijkomende mogelijke probleemsituaties, betere leesbaarheid van het maatregelenkader en ook de uitwerking van de procedure en bevoegdheden. Tot 31 december 2022 hadden de leden van het Wolvenplatform en de gemeentebesturen van Noord-Limburg nog de mogelijkheid tot het stellen van verduidelijkingsvragen. Op basis hiervan zal het protocol en het begeleidend ministerieel besluit en het afsprakenkader met betrekking tot de rollen en verantwoordelijkheden de komende maand ook worden afgewerkt.

Alle schademeldingen en waarnemingen van wolven worden nauwkeurig opgevolgd en geëvalueerd door het INBO. Bij eventuele probleemsituaties of een probleemwolf, zelfs bij het vermoeden van een probleemwolf, zal het protocol geactiveerd worden. Van elk gemeld schadegeval wordt door een onafhankelijke dierenarts, aangesteld door de overheid, een verslag gemaakt en worden ook DNA-stalen genomen voor onderzoek door het INBO. Alle schadegevallen in Vlaanderen die zich tot nu toe hebben voorgedaan en waarbij door sporen en DNA-onderzoek bewezen is dat de wolf de schade berokkend heeft, zijn gebeurd bij onbeschermd of onvoldoende beschermd vee.

U kent ook het verhaal, dat nog niet zo lang geleden in Het Belang van Limburg heeft gestaan, over een persoon die was gaan wandelen met zijn hond en die beweerde dat hij gebeten was door een wolf. We hebben daar onze beste experts, artsen en ik weet niet wie nog allemaal op gezet, en het bleek dat dit niet waar was. Het was een kleine beet, ik heb het ook op de foto's goed bekeken. Het was niet de wolf. Dat leek me ook wel logisch, maar we hebben voor de zekerheid toch alle experts en artsen naar de man gestuurd. Bleek dus dat zijn verhaal niet waar was. Ik zou dan ook eenieder willen vragen om op te letten wat we zeggen, wat we doen en wat we schrijven in de kranten.

Wat betreft het percentage wolfproof afrastering vandaag, moeten onze diensten een inschatting maken in afstemming met het Departement Landbouw en Visserij. We hebben binnen het korte tijdsbestek de cijfers nog niet gekregen. Wanneer we ze hebben, zullen we ze u bezorgen. We hebben de laatste jaren wel een grote stijging in de aanvragen gezien. De burgemeesters hebben daar ook wel de nodige reclame voor gemaakt, we hadden dat ook gevraagd. Ik denk dat dat wel goed is. De burgemeesters in die gemeenten hebben de mensen opgeroepen om die wolfproof afrastering te installeren. Daar zien we dus een redelijk grote stijging.

Ik heb eerder in het antwoord verwezen naar bijkomende initiatieven. Preventie is daarbij sowieso het speerpunt. Vlaanderen heeft hierin ook een voorbeeldregeling voor de ons omliggende landen. Ze komen naar ons om te vragen wat ze moeten doen, zoals Nederland bijvoorbeeld met de probleemwolf. We hebben heel duidelijk gezegd wat wij zouden doen. Het is goed dat dat duidelijk is. Maar nogmaals, ik heb ook aan de burgemeesters gezegd dat, als we bijkomende beleidsinitiatieven moeten nemen, we dat ook zullen doen. We zullen dus de komende weken en

maanden een update geven van wat we nu al hebben en verder nog bijkomende beleidsinitiatieven nemen.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (cd&v): Minister, ik dank u voor uw antwoord. De cijfers die ik aanstip, komen van het ANB. U spreekt over foute communicatie. Ik ga ervan uit dat dat geenszins uitspraken zijn naar mij. Ik voel me er in elk geval niet door aangesproken.

U verwijst naar de cijfers van de hond en dat we die er eens naast moeten zetten. Dat is een ander debat, maar ik wil u wel geruststellen, minister, het is cd&v die rond bijtincidenten met honden een conceptnota in het parlement heeft neergelegd en aan de minister heeft gevraagd om een databank te maken. Ik hoop dat u hem aanmoedigt om dat dan ook te doen. Dan kunnen we inderdaad die cijfers naast elkaar leggen.

Ik denk dat er een verschil is in beleving. Als een hond agressief gedrag vertoont, speelt de omgeving mee. Ik zou daarom de cijfers ook graag kennen, zeker als het zich in familiaal verband voordoet.

Mensen met huisdieren of gedomesticeerde dieren moeten dag en nacht samenleven met wolven. Ze leven continu in angst, elk moment kan een wolf een aanval richten op hun dieren. U kunt niet ontkennen dat we hier telkens, stapje per stapje, een aantal zaken opschuiven. Eerst waren het schapen, intussen zijn het andere dieren, en nu is de wolfproof afrastering blijkbaar niet zo veilig. De dieren lopen er soms doorheen, de afrastering werkt niet helemaal. Ze is niet zomaar feilloos. Die mensen leven met schrik. Ik heb het gevoel, minister, tenzij u me tegenspreekt, dat u dat niet zo scherp als een probleem ervaart. Ik vind dat een samenlevingsprobleem op het platteland. Ik heb er echt een probleem mee dat onze burgers daar niet veilig en gerust kunnen leven. Daarom stel ik deze vraag.

Op vragen vijf en zes heb ik geen antwoord gekregen, minister. De vraag was of er individuele opvolging van wolven volgens hun DNA gebeurt. Kunt u op basis van DNA-stalen bepalen of een individuele wolf – we hebben er al over gediscussieerd – meermaals een aanval heeft gedaan op gedomesticeerde dieren? Daarbij aansluitend, wanneer spreken we over het probleem roedel? In het overzicht van het ANB wordt meermaals de roedel, de gevestigde wolf, aangeduid. Meermaals wordt dezelfde codering gebruikt. Wat betekent die codering precies? Is dat de roedel of is dat heel duidelijk de wolf?

In Houthalen-Helchteren is één pony en in Lommel twee kort na elkaar aangevallen door – en dan volgt een code – GW979M. Dat komt uit het DNA-staal. Minister, volgen we individuele wolven op? Is dit een codering of DNA-staal van een individuele wolf? Of is dit van een roedel? Wanneer spreken we bij een roedel van probleemgedrag?

U zegt dat de draagkracht niet kan worden overschreden, dit sluit daarbij aan. Ik moet daaruit afleiden dat als een wolf zich buiten het natuurgebied bevindt en daar dieren aanvalt, dat als natuurlijk gezien moet worden. Dan zijn er met andere woorden geen grenzen aan het leefgebied. Begrijp ik dat goed? We hebben leefgebieden waar de wolf voornamelijk in natuurgebieden een plaats vindt. Maar als ze zich effectief in de dorpen en in de straten begeven, vinden we dat oké of is dat de grens? Wat doen we met die aantallen? Vinden we het oké dat de wolf overal komt of is er een grens?

De voorzitter: De heer Pieters heeft het woord.

Leo Pieters (Vlaams Belang): Minister, in eerste instantie heb ik destijds ook gevraagd of het geen kwaad kan. Daarbij heb ik ook aangegeven dat een roedel

eigenlijk het probleem kan vormen. Toen werd aangegeven dat dat niet groter kan worden dan vijf, zes, maximaal zeven exemplaren. Nu geeft u zelf aan dat een roedel twaalf wolven kan beslaan, omdat het nu toevallig bij dit nest om twaalf wolven gaat. Met hoeveel gaat u dat nog uitbreiden? De berichtgeving daarin is niet altijd even correct.

U hebt ook aangegeven dat, elke keer wanneer er zich een probleem voordoet, u een stapje verder gaat. Dat is wat collega Rombouts ook aangeeft. Elke keer gaat u een stapje verder als er iets gebeurt. Is dat een geruststelling voor de bevolking? Ik denk het niet. De bevolking vraagt van het beleid dat we dat in de hand hebben. Of we dat in de hand hebben is iets anders, maar zoals u het naar buiten brengt is het: "Ocharme, die wolf moeten we beschermen. Dat is fijn, we moeten daarmee samenleven." Ja, dat is correct, we moeten daarmee samenleven. Ik denk dat, zelfs als er geen roedel meer zal zijn, er toch nog regelmatig wolven de grens over zullen komen. Want – en dat is ook informatie van buitenaf – vorig jaar in mei zijn er in Duitsland om en bij de zeshonderd welpen geboren. De helft daarvan overleeft dat niet, de andere helft zwermt verder uit. Maar als het over uitzwermen gaat, dan komen die naar Nederland en andere buurlanden, maar ook naar Vlaanderen. We moeten er dus rekening mee houden dat uit de roedel die hier nu is, misschien ook wel een extra roedel zou kunnen ontstaan. Maar, nogmaals: wanneer is een probleemwolf een probleemwolf? Of is de roedel op zich een probleem, zoals ik dat voordien ook aangegeven heb? Want een roedel kan gezamenlijk op jacht gaan, maar kan dat ook in twee groepen doen. Het wordt dus moeilijker om alles te controleren.

In de buurlanden merken we dat ook. Bijvoorbeeld in Zweden beperkt men zich tot een bepaald aantal wolven die er mogen zijn – ik geloof dat het iets rond de zeventig of tachtig wolven zijn. De rest gaat men liquideren. In Duitsland is het ook zover dat er in bepaalde plaatsen wolven geliquideerd worden omdat de groepen te groot worden. In Nederland is er ook een roedel te groot geworden, daar hebben ze ook aangegeven om ze te liquideren. We moeten dat probleem toch wel behappen. In welke mate gaat u maatregelen nemen in de toekomst waarbij u kunt zeggen: "Nee, het wordt te groot, het wordt onoverzichtelijk, we gaan toch de wolven beperken tot een beperkt aantal."? Dat aantal zult u dan zelf moeten omschrijven.

U geeft ook dat bijtincident aan. Daaruit blijkt inderdaad dat het niet om een wolf gaat. Maar er is wel een wolf gesignaleerd op andere plaatsen waarvan het INBO zegt dat daar nog nooit wolven zijn voorgekomen en er volgens hen dus geen wolven kunnen zitten. Maar dat zijn aansluitende natuurparken, ook over de grens met Nederland, dus ik denk dat het toch wel mogelijk is dat daar ook wolven aanwezig kunnen zijn, al zijn het zwerfwolven. In welke mate daar ook een roedel kan ontstaan, is nog iets anders.

Een bijkomende vraag is dus, zoals daarnet gesteld: welke maatregelen zult u in de toekomst nemen om het eventueel mogelijk te maken om hier en daar, als de hoeveelheid te groot is, wolven te liquideren? Dank u.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, dit is het zoveelste debat over de wolf in deze commissie. Ik denk dat we niet kunnen ontkennen dat samenleven met de wolf geen evidentie is en dat het een uitdaging is. Maar ik denk dat heel veel mensen hier zich altijd op wetenschap willen baseren. Ik heb er twee recente wetenschappelijke studies op nageslagen. Een ervan, die recent is verschenen in Nature, geeft heel duidelijk aan dat de wolf doden, hetzij preventief, hetzij curatief, de schade niet beperkt en dat dat eigenlijk alleen maar het draagvlak vermindert, en dat werken aan preventieve maatregelen, zoals 'wolf fencing', het meest effectief is.

En om nog eens in te gaan op het aantal dieren per roedel: een recent Duits onderzoek toont aan dat de hoeveelheid schade die een roedel aanricht, niet afhangt

van het aantal dieren in de roedel, maar wel van het al dan niet aanwezig zijn van de wolf, uiteraard, en de kans op het tegenkomen van onbeschermd vee. Ik denk dat heel veel studies aantonen dat de belangrijkste maatregel die we kunnen nemen om ons en de huisdieren te beschermen tegen de wolf, inderdaad het plaatsen is van wolf fencing, die de wolf weert. Ik wil u dan ook vragen, minister, of u cijfers hebt van aanvallen waarbij wolven wel door die wolf fencing zijn geraakt en welke schade ze daarbij hebben aangericht. Zijn daar cijfers van? Kunt u aantonen dat wolf fencing effectief is? Of zijn de cijfers die we tot nu toe gehoord hebben, altijd gevallen waarbij de wolf fencing niet goed aangebracht of afwezig was? Ik wil u ook aanmoedigen, minister, om verder in te zetten op het plaatsen van nog meer wolf fencing, zodat we als samenleving de aanwezigheid van de wolf kunnen omarmen, in plaats van ze te bestrijden.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Mevrouw Schauvliege, wij doen inderdaad enorm ons best om het mogelijk te maken om samen te leven met de wolf. Het is een uitdaging. Dat heb ik ook vanaf dag één gezegd. We weten ook dat een goed geïnstalleerde wolf fencing heel goed werkt. Dat is niet enkel in Vlaanderen aangetoond, maar in heel Europa. Ik kan meegeven dat op dit moment op geen enkele plek is vastgesteld dat een wolf een goed geïnstalleerde en goed werkende wolf fencing heeft overwonnen.

Dat is ook de reden geweest waarom wij filmpjes hebben gemaakt, ook op PlatelandsTv, omdat dat cruciaal is. Dat zijn preventieve maatregelen die we moeten nemen. We hebben daar ook de budgetten voor vrijgemaakt. We blijven daarop inzetten. Dat is ook de reden waarom we nu nog iemand extra gaan aanwerven in ons team. We stellen immers vast dat waar de wolf fencing goed werkt, de wolf daar niet doorheen raakt. We gaan daarop blijven inzetten. We zien ook dat er meer en meer aanvragen zijn en dat veel mensen dat doen.

Een tweede punt betreft iets dat eigenlijk nog gevaarlijker is dan de wolven. We stellen de laatste tijd vast dat er wolvenklemmen worden geïnstalleerd. We hebben de natuurinspectie daar nu op gezet. Ik weet niet waar die mensen mee bezig zijn, maar dat is bijzonder gevaarlijk. Het zal maar uw kind zijn dat in zo'n klem valt. Ik weet niet of ze meeluisteren naar de commissie, maar ik zou hen bij deze willen vragen om te stoppen met wolvenklemmen te zetten in dat gebied. Ze zijn gevonden. De natuurinspectie zit erop. Maar dit kan gewoon niet. Dit kan niet door de beugel. Er moet maar één accident gebeuren. Dat is veel gevaarlijker dan de wolf. Daar wil ik ook heel duidelijk over zijn. Ik zeg dat niet, de wetenschap zegt dat.

We weten ook dat de wolf, anders dan de hond, mensenschuw is. In principe blijft de wolf op een afstand. In één geval hebben we inderdaad gehad dat die in een tuin verzeild is geraakt. Maar toen hij kon worden vrijgemaakt, is hij ook onmiddellijk vertrokken. Voor de rest krijgen we wel berichten. Onze diensten staan er bijna 24 uur op 24. Die werken heel hard, ook om dat draagvlak te creëren. Nog niet zo lang geleden kreeg ik een melding dat er een wolf rondliep in het centrum van Genk. Ik was wel wat verbaasd. Wat deed een wolf in het centrum van Genk? Er waren foto's en al. De meute werd opgefokt door degenen die dat allemaal op sociale media hadden gezet. Wat bleek? Het ging om een hond. Het was helemaal geen wolf.

Mijn vraag aan burgemeesters, aan parlementsleden, aan eenieder, is dan ook om daar voorzichtig mee te zijn en geen angst te creëren in de samenleving. Ik heb soms de indruk dat men net wil dat er angst en paniek is, en daardoor ook chaos. Ik zou willen vragen om daarmee te stoppen, het hoofd koel te houden en verder te gaan met het beleid dat we uitstippelen. Elke melding die we krijgen, wordt heel grondig onderzocht.

Op dit moment is daar één roedel. De heer Pieters vraagt wanneer het genoeg is. Ik houd die wolven niet aan het handje, ik weet niet of u dat beseft. Ik denk dat u

denkt dat ik met die wolven soms een dansje doe. Wat de wetenschappers ons meegeven, is dat in Vlaanderen, in het territorium waar ze nu zitten, hoogstens een tweede roedel mogelijk is, maar nooit verder, en dan zou de eerste roedel wegtrekken. Vanuit de Europese Commissie staat men neutralisering niet toe, dat weet u ook, tenzij het een probleemwolf is. Daar ben ik heel duidelijk in. We hebben die boodschap aan Nederland gegeven: bij een probleemwolf is het snel en kordaat optreden en neutraliseren.

Ik ga ervan uit dat mijn diensten, die daar echt op zitten, samen met heel het team dat daarmee bezig is, alle maatregelen nemen, preventief, die we kunnen nemen. Het beste is nog altijd om een goede wolf weer achter de afrastering te zetten.

In Zweden mag wel gejaagd worden op wolven, maar Zweden wordt momenteel wel gedagvaard voor het Europees Hof. Finland werd eerder al veroordeeld. U moet daarmee opletten, als u de illusie wilt wekken bij bepaalde organisaties of doelgroepen dat er zomaar gejaagd kan worden op wolven. Dat is de mensen iets wijsmaken. Ik zou dat niet doen. Enkel bij een probleemwolf kunnen wij ingrijpen. Ik herhaal dat we dat ook zullen doen. Als er risicogedrag is, als er in Genk-centrum een wolf rondloopt – bleek dat het geen wolf was – staan we allemaal paraat. Er was heel veel volk rond die zogenaamde wolf, er werden volop foto's genomen. Bleek dat het geen wolf was.

Ik ben daar heel duidelijk in: zodra er een probleemwolf is, zullen we ingrijpen. We zetten verder in op de afrastering. We gaan verder met de informatie en de sensibilisering. Het is een uitdaging om samen te leven met de wolf. Onnodige angst en paniek zaaien is overbodig.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (cd&v): Voorzitter, minister, dank u wel voor de informatie uit de verhaaltjes die u ook gelezen hebt in de kranten. U zegt zelfs dat we die niet moeten herhalen want het zijn niet de juiste gegevens.

Minister, het klopt dat we over correcte gegevens moeten spreken, maar ik ga ervan uit dat de cijfers die ik aanstip, de juiste zijn. Het zijn de cijfers van de website van het ANB. Drie keer om de vier dagen valt er een slachtoffer van de wolf in een gebied. Ik begrijp heel goed dat dit een zeer grote ongerustheid bij de bewoners teweegbrengt. Ik betwijfel of u dat op dezelfde manier aanvoelt. Ik betreur dat. Ik heb door de verschillende debatten, die ik hier op een serene manier probeer te voeren, de ervaring dat we de grens steeds verleggen. Dat baart me zorgen.

Twee, ik heb aangegeven dat ik op mijn vijfde en zesde vraag geen antwoord kreeg. U geeft aan dat er bijzonder goed gemonitord wordt. Bijzonder goed. En als er een probleemwolf is, gaat u dadelijk optreden. Maar als ik u vraag of u een individuele wolf kunt monitoren met de DNA-stalen die in Vlaanderen genomen worden, krijg ik geen antwoord. Sta me toe dat dat bij mij de twijfel oproept of u dat wel degelijk inderdaad doet. U bevestigt niet dat een individuele wolf opgevolgd kan worden. Ik kan enkel concluderen dat dit nog altijd niet kan. Als ik vraag hoe de roedel wordt opgevolgd, krijg ik ook geen antwoord van u. Hoe wordt een roedel beoordeeld? Dat beantwoordt u niet. Minister, dat zijn feiten, dat zijn geen verhaaltjes. Dat is een heel serene debat. Ik denk dat de mensen daarop een antwoord verdienen. Ik betreur dat ik daarover hier geen duidelijkheid verkrijg.

Er is nog een laatste element in verband met de monitoring. Ik stel vast op de website dat de gegevens best wel met vertraging verschijnen. Eigenlijk is het altijd drie maanden later dat we resultaten zien. Ik heb mijn vraag opgesteld eind december, we stonden drie maanden achter. Ik zie dat het ondertussen een beetje aangevuld is, maar toch staan we opnieuw drie maanden achter met de gegevens.

Kort op de bal spelen, op het moment dat er een probleemwolf opduikt, daar maak ik me ook zorgen over. Daar zal ik later graag op terugkomen.

Minister, ik hoop dat ik een andere weg vind om toch een antwoord te krijgen in verband met de monitoring. Dat is problematisch. Ik kijk daarvoor ook naar u, voorzitter. Ik zal daar later op terugkomen in het debat hier.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Mieke Schauvliege aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de vorming van nieuwe duinen en de bescherming ervan – 1094 (2022-2023)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, de afgelopen dagen, vooral in de kerstvakantie, zijn er een aantal opinies over de bescherming van camping Zeepark in De Panne gepubliceerd. De camping, die in 2016 sloot, dreigt plaats te moeten maken voor tweehonderd vakantiehuizen. Er is voor dat gebied een ruimtelijk uitvoeringsplan (RUP) opgemaakt door de gemeente De Panne. Toen het Duinendecreet van kracht was, was dit gebied nog een camping. Het is dus niet beschermd door het Duinendecreet. Intussen hebt u aangekondigd dat u er alles aan zult doen om de plek te vrijwaren van bebouwing.

Het Duinendecreet voorkwam de verdere betonning van de duinen. Dat was meer dan nodig, want in de negentiende eeuw was de kustzone ongerept gebied. Het bestond uit brede zandstranden waarop meestal een smalle duingordel van in totaal 5000 hectare aansloot. Het Duinendecreet beschermde ongeveer 1000 hectare duingebied, maar het blijven eilanden in de betonnen zee aan de kust. Om onze kust beter te beschermen tegen de gevolgen van de klimaatverandering zullen we weer meer robuuste duinen moeten creëren. In sommige zones langs de kust, waar zandopspuitingen stopgezet zijn en ontwikkeling of hoogintensieve toeristische activiteit verminderd is, zien we opnieuw duinvorming en -ontwikkeling ontstaan. Denk maar aan duinvorming aan De Fonteintjes en Zeebrugge-Strand en aan de zeedijk aan het Directeur-Generaal Willemspark tussen Heist en Duinbergen.

De vraag is nu hoe we deze noodzakelijke nieuwe duinenontwikkeling kunnen beschermen. Twee instrumenten zijn hiervoor geschikt: de bescherming via het Duinendecreet uitbreiden naar die nieuwe gebieden of voor gebieden zoals de verlaten camping Zeepark in De Panne een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan opstellen dat voor de nodige bescherming kan zorgen.

Minister, bent u het ermee eens dat het nodig is om de bescherming van de duinen verder uit te breiden en dus verder te gaan dan die 1000 hectare beschermd door het Duinendecreet? Hoe zult u ervoor zorgen dat nieuwe duinen die nog niet bestonden toen het Duinendecreet van kracht werd, ook beschermd raken? Zult u hiervoor het gebied waarvoor het Duinendecreet oorspronkelijk van toepassing is, uitbreiden? Of zult u eerder werken via het opmaken van een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan (GRUP)? Wanneer mogen we een initiatief verwachten? Welke stappen zult u hiervoor nemen?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Mevrouw Schauvliege, het spreekt voor zich dat ik het ermee eens ben dat we zoveel mogelijk de bescherming van de duinen moeten versterken. Zoals u zegt, zijn duinen een natuurlijke en dus logische vorm van kustverdediging.

Ze zijn ook belangrijk voor biodiversiteit en voor het tegengaan van verzilting van het grondwater in de achterliggende gebieden en landbouwgronden.

Om gebieden met duinvegetatie die vandaag nog niet beschermd zijn, te beschermen, kan zowel het Duinendecreet toegepast worden als een RUP opgemaakt worden.

Werken met een ruimtelijke uitvoeringsplan ligt wat meer voor de hand, omdat daar inspraak, overleg en effectbeoordelingen helemaal geïntegreerd zijn in de opmaakprocedure van de plannen. Dat zijn we aan het bekijken. Als we zouden werken met een uitbreiding van de uitvoeringsbesluiten van het Duinendecreet, dan moeten we die participatie en effectbeoordeling nog specifiek organiseren. We zijn die beide pistes aan het bekijken. Naast of in afwachting van een herbestemming met een ruimtelijk uitvoeringsplan of bescherming als duingebied, is het natuurlijk ook een optie om als overheid de gronden te verwerven. Ook dat wordt bekeken.

Meer algemeen wil ik in het kader van de uitvoering van de Blue Deal voldoende aandacht laten gaan naar de Duinencomplexen. Dat was een onderdeel van de Blue Deal. Ook in het Vlaams klimaatadaptatieplan is er aandacht voor de bescherming van de duinen. Beleidsmatig zijn er dus voldoende handvaten om daarmee aan de slag te gaan. Ik denk dat de samenleving ondertussen ook wel wat veranderd is en dat we meer duinen dan beton willen.

De voorzitter: Mieke Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, in de pers kondigde u aan dat u een oplossing voor de camping Zeepark in De Panne wilt. U herhaalt dat nu niet expliciet. U stelt het redelijk algemeen. Ik wil eigenlijk van u horen op welke manier u denkt te kunnen inzetten om die camping te kunnen beschermen. Uiteraard staan wij volledig achter het initiatief om die plek te vrijwaren. We kunnen niet verantwoordelijk maken dat er op die plek nog kan worden gebouwd. Mijn vraag is heel concreet over deze case welke stappen u precies zult zetten. Eigenlijk zitten we daar met een RUP dat is goedgekeurd en niet meer vernietigd kan worden want die termijn is voorbij. Het is aan de lokale besturen om een vergunning te verlenen en eventueel aan de deputatie om daar nog uitspraken over te doen. Welke stappen zult u zetten om die ruimte te vrijwaren?

Ik heb vandaag de cijfers over de bebossingsdoelstellingen in de pers gebracht. Er zijn ook nog heel wat stappen te zetten om bijkomende bebossing te kunnen realiseren. Kunt u het mechanisme dat u mogelijk inzet om die camping te vrijwaren van bebouwing, ook inzetten om bijkomende gronden te verwerven voor bebossing?

De voorzitter: De heer Veys heeft het woord.

Maxim Veys (Vooruit): Mijn vraag gaat over het specifieke dossier van de Zeeparkduinen in De Panne. Minister, ik heb u daar een schriftelijke vraag over gesteld en er vorige week een antwoord op gekregen. Vooruit is ook voorstander om die duinen te behouden. We zijn in die zin ook al tussengekomen in de gemeenteraad in De Panne. Ik was blij om vast te stellen dat u in het antwoord op de schriftelijke vraag zegt dat u niet wilt vooruitlopen op de feiten maar vrijdag is een interessant interview met u verschenen in de Krant van West-Vlaanderen, waar u als 'minister van West-Vlaamse Zaken' benoemd wordt. Wat Vooruit betreft: alle zaken die het er doen op vooruitgaan in West-Vlaanderen, zijn een goede zaak. Andere uitspraken laat ik over aan uw West-Vlaamse collega in de Vlaamse Regering. Ik was blij om te zien dat u zegt dat u er echt wel volle bak voor zult gaan. U gaf aan dat u al in gesprek bent met de eigenaars.

In het antwoord op de schriftelijke vraag gaf u evenwel aan nog niet met het lokaal bestuur in overleg te gaan. Maandag zijn er op de gemeenteraad wat vreemde uitspraken door de burgemeester gedaan: "Het is allemaal zever in pakjes. Dat

Vlaanderen het dan maar koopt. Ze gaan het omheinen. Het zal niet ter beschikking zijn voor de burger." Ik wilde u daarover enkele vragen stellen. Hoe lopen de gesprekken met de eigenaars? Gaat u nog in overleg met het lokaal bestuur? Zo ja, hoe kijkt u zelf naar dergelijke uitspraken van de burgemeester? Vooruit kan enkel maar vaststellen dat de burgemeester eerder de kant van de betonboeren kiest dan van de natuur en wat goed is voor het algemeen belang.

Indien u zou overgaan tot verwerving, dan spreekt men toch van rond de 20 miljoen euro die het gebied zou moeten kosten. Dat is natuurlijk aan de marktprijs. Hoe kijkt u daarnaar? Vanuit welk budget zult u eventueel die middelen ter beschikking stellen? Alvast bedankt voor uw engagement in deze kwestie. Ik kijk uit naar de antwoorden.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Voorzitter, de bescherming van het duinengebied is iets wat voor mijn partij altijd al een belangrijk thema is geweest, ook voor de voorganger van de N-VA zoals u weet, de Volksunie, die destijds aan de basis lag van het fameuze Duinendecreet. Dat was zeker in die tijd toen het tot stand kwam, een huzarenstukje. Hoe dat toen tot stand is gekomen, is iets waar we vandaag nog altijd met bewondering naar moeten kijken.

We zullen zeker alle initiatieven steunen die de minister neemt om dat duinengebied verder te beschermen en die bescherming te versterken. Ik heb zelf door de jaren heen er al vaak op aangedrongen in concrete dossiers om dingen weg te halen uit de duinengordel. Dat is ook gelukt voor heel wat van de campings die daar destijds zaten. Waar we het nu over hebben, is een overblijfsel uit het verleden. Een andere camping die er ook nog ligt, en die ik misschien voor de minister nog eens van onder het stof zal moeten halen, is de fameuze militaire camping in Lombardsijde, die er nog altijd staat.

Minister, ik hoor de collega's vragen hoe u dat concreet gaat doen enzovoort, enzovoort. Ik denk dat in dat soort dossiers, collega's, het misschien niet slecht is dat we de minister wat ruimte geven om te kijken hoe ze daarmee omgaat en hoe ze dat kan doen op een manier waarbij het inderdaad, collega Veys, niet al te veel gaat kosten voor de Vlaamse overheid. Ik zou zeggen: laat de strategie misschien toch aan de minister over, in de hoop natuurlijk dat het allemaal tot een goed resultaat kan worden gebracht.

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Minister, ik denk dat er heel veel voorstanders zijn om meer duinen aan onze kust te krijgen. De 'Atlantikwall' die daar is opgetrokken met appartementsgebouwen en beton, is niet per se het mooiste wat een kustlandschap kan bieden.

Er zijn natuurlijk wel een aantal manieren om dat te bereiken. Ik denk dat we er alle belang bij hebben om zoveel mogelijk draagvlak te krijgen voor het realiseren van meer duinen aan de kust. Daarom mijn vragen, minister. Hoe kunnen we enerzijds de wens naar meer duinen en anderzijds een vastgelegd RUP verzoenen? Dat RUP kun je niet zomaar in de prullenmand gooien. Mensen hebben er verwachtingen over, niet om er nog eens een aftandse camping uit te baten maar er zijn blijkbaar plannen om er ecovriendelijke vakantiewoningen neer te zetten.

Minister, op welke manier gaat u die twee verzoenen: rechtszekerheid langs de ene kant en meer natuur langs de andere kant? Het logische gevolg is de vraag die iedereen zich stelt: worden er middelen voorzien om eventueel de eigenaars uit te kopen?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Wat de burgemeester heeft gezegd, laat ik voor zijn rekening. Normaal zijn het de burgemeesters die aan mijn mouw trekken en vragen of we hen alstublieft kunnen helpen met dat stukje natte natuur, dat stukje bos of dat stukje duinen. In dit geval is het omgekeerd gegaan. Ik ben zelf gecontacteerd door inwoners. Ik kom daar zelf ook heel vaak. Ik ken het gebied bijzonder goed. Ik ben zelf meermaals aangesproken door ongeruste inwoners die hopen dat er op die 10 hectare duinen geen vakantiewoningen, appartementen of gebouwen komen. We zijn met het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) maanden geleden gaan kijken wat er aan de hand is en wat men eigenlijk wil doen.

Ik laat dus die uitspraak van de burgemeester voor zijn rekening. Uiteraard zullen we met hem nog in gesprek gaan. Hij moet mee trekker zijn want er is een maatschappelijk draagvlak voor. We zien de klimaatverandering. Het is een natuurlijke buffer tegen overstromingen. Het is ook gewoon mooi, laten we eerlijk zijn. Dat hoort bij het DNA van onze kust. In die zin zal ik met de burgemeester in gesprek gaan en proberen hem te overtuigen. Heel het duinencomplex zit in onze Blue Deal en in ons klimaatadaptatieplan. De financiële middelen zullen wij moeten vinden en wij willen uiteraard een zo goed mogelijke prijs. Ik hoor verschillende prijzen. Dat zal nu voorwerp uitmaken van de gesprekken en onderhandelingen die wij voeren. Als er wordt verworven, dan zal ervoor betaald moeten worden. Zoals ik heb gezegd, zijn er middelen voor kustverdediging, natuur, de Blue Deal en de kusthabitats die nog moeten worden ontwikkeld en hersteld. Het lijkt mij ook een geschikte plek om dat daar te doen.

We bekijken verder of de uitbreiding van het Duinendecreet mogelijk is, mevrouw Schauvliege. Waar nodig, zullen we de laatste restanten natuur aan de kust vrijwaren door ze zelf te verwerven. Bos realiseren op duinen, kan niet. Dat is zelfs verboden volgens het decreet. Ik denk dat u dat wel beseft.

Ik heb vandaag minister Peeters nog gezien, die nog gronden ter beschikking heeft voor het bosverhaal. De ambtenaar bij de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) die bevoegd is voor de gronden, weet heel goed hoeveel hectare grond de VMM heeft. Door uw communicatie heb ik aan de leidend ambtenaar en aan de ambtenaar die dat in zijn portefeuille heeft, gevraagd om zo snel mogelijk, tegen vrijdag, op mijn kabinet aanwezig te zijn om mij asap te zeggen waar we nog kunnen bebossen op de gronden die de VMM in zijn portefeuille heeft. Ik had dat al lang gevraagd maar de VMM is nooit met een voorstel gekomen. Ik vind het heel jammer dat de VMM en de persoon die de gronden beheert, tot op heden niet met een voorstel is gekomen.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, we vinden het natuurlijk zeer goed dat u die camping wilt verwerven, als ik het goed begrijp, om daar duinen op te realiseren. Maar wij willen u uitdrukkelijk vragen om niet alleen te focussen op één gebied, maar wel degelijk werk te maken van een bescherming van de overige gebieden aan de Vlaamse kust en om werk te maken van een GRUP. U hebt gezegd dat u daarmee bezig bent. U hebt dat een jaar geleden eigenlijk ook gezegd. Ik had daarover graag een heel duidelijk engagement en timing gehoord. Dat is er niet gekomen. Ik dring erop aan dat u daar werk van maakt zodat we niet ad hoc van het ene dossiertje na het andere moeten horen dat het ontploft en dat u daar dan een oplossing voor zoekt. Het duinengebied is belangrijk genoeg om daar een structurele oplossing voor te zoeken op korte termijn, zodat we echt kunnen werken aan biodiversiteit, bescherming van onze duinen en kustbeveiliging.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Mieke Schauvliege aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de goedkeuring van het tijdelijke handelingskader met betrekking tot PFAS – 1095 (2022-2023)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, op de ministerraad van 16 december 2022 lag, in het kader van oriënterende en verkennende bodemonderzoeken met vaststelling van PFAS-verontreiniging (poly- en perfluoralkylstoffen), de goedkeuring van een besluit van de Vlaamse Regering voor dat een tijdelijk handelingskader aanreikt voor het gebruik van PFAS-houdende bodemmateriaal in het kader van grondverzet, onder meer bij de opmaak en beoordeling van technische verslagen en de aanvragen tot grondverzettoelating, evenals een tijdelijk handelingskader voor de beoordeling van het saneringscriterium 'duidelijke aanwijzing van ernstige bodemverontreiniging'.

In dat handelingskader is er geen milieueffectrapport (MER) en geen openbaar onderzoek nodig. De Vlaamse Regering argumenteert ten eerste dat er voldoende wetenschappelijke basis is, zijnde het VITO-rapport (Vlaamse Instelling voor Wetenschappelijk Onderzoek), en ten tweede dat alle documenten transparant gedeeld werden op de PFAS-website.

Minister, ik heb hierbij de volgende vragen.

In hoeverre voldoet het louter publiceren van documenten op de PFAS-website aan artikel 4.1.4, §2, van de MER-wetgeving? Dit artikel bepaalt waaraan moet worden voldaan om een ontheffing te krijgen voor de opmaak van een plan-MER. Onder punt 3° van deze bepaling staat dat er nood is aan actieve openbaarheid van rapportage en besluitvorming. Maar door een ontheffing zal er geen openbaar onderzoek of andere vorm van inspraakreactie mogelijk zijn door burgers, bedrijven en organisaties, terwijl dit steeds deel uitmaakt van een reguliere plan-MER-procedure. Dus in hoeverre voldoet u daaraan?

Waarom kiest de regering ervoor om via deze uitzonderingsbepaling te werken en niet het traject van een klassiek plan-MER te volgen? Vindt u het logisch om voor een dossier met een dusdanig grote impact, en dat onderdeel is van een publiek debat, te opteren voor een procedure waarbij er geen publieke inspraakreactie wordt verzameld? Vindt u dat u hierbij het Verdrag van Aarhus voldoende in acht neemt? Vindt u dat het geen meerwaarde biedt om inspraak van buitenaf te verkrijgen via een gewone plan-MER-procedure?

In het PFAS-actieplan 2022-2024 wordt de oprichting van een Hub Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS) aangekondigd, een netwerkstructuur die zich vormt rond het voorkomen van schadelijke stoffen. Dat vinden wij zeer goed. In de herziening van de richtlijn Industriële Emissies werd er voor bedrijven ook gekeken naar hoe ze alternatieven kunnen zoeken voor het geheel van gevaarlijke stoffen, en werd er dus geen beperking gemaakt tot die zeer zorgwekkende stoffen. In de Vlaamse context, waarin heel wat burgers nabij industriële emissies wonen, is het begrijpelijk dat die zeer zorgwekkende stoffen een prioritair aandachtspunt zijn, maar het mag daar niet toe beperkt blijven. Dat bij de herziening verder moet worden gekeken dan de zeer zorgwekkende stoffen is namelijk omdat ook stoffen die niet aan de voorwaarde voor zeer zorgwekkende stoffen voldoen, een belangrijk gevaar voor de gezondheid kunnen betekenen.

Werd de afweging gemaakt om dit niet te beperken tot die zeer zorgwekkende stoffen, maar te verbreden naar alle stoffen die mogelijk een schadelijk effect kunnen

veroorzaken? De afbakening dient nog gemaakt te worden, maar kan het dan zijn dat deze afwijkt van de Europese definitie en op die manier alle stoffen bevat waarvan kan worden aangenomen dat ze een significant negatief effect kunnen veroorzaken voor de volksgezondheid of de natuur? Zal de kruispuntbank omgeving, die werd aangekondigd bij de oprichting van de Hub Zeer Zorgwekkende Stoffen, publiek beschikbaar gesteld worden? Nu menen we immers toch te kunnen afleiden uit het plan dat op tafel ligt, dat enkel beleidsmedewerkers en handhavers deze databank kunnen consulteren.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Collega Schauvliege, uw vragen zijn, zoals wel vaker, tendentius en maken ook een abstractie van de waarheid. Ik betreur dat. Ik dacht dat Groen altijd een medestander was voor de aanpak van PFAS, maar blijkbaar geldt dat enkel voor het gemeentehuis in Zwijndrecht, waar uw collega's wel goed en constructief samenwerken aan oplossingen. In Brussel doet u dat niet, dat is dan maar voor uw rekening. Ik ga toch mijn tijd nemen om een factcheck te doen op uw statement. Want er is toch wel op meerdere momenten inspraak mogelijk geweest op het tijdelijk handelingskader PFAS van Karl Vrancken, en voor de goede orde herneem ik deze inspraakmomenten. Dat is toch belangrijk, want u zegt dat daar amper inspraak is geweest. Ik vind wel dat we dat moeten factchecken.

Het eerste PFAS-handelingskader is het resultaat van anderhalf jaar studiewerk van opdrachthouder Karl Vrancken. Het PFAS-handelingskader werd door Karl Vrancken toegelicht aan de verschillende burger- en milieubewegingen tijdens de totstandkoming van het Saneringsverbond. Het voorstel van VITO werd op 5 oktober 2022 openbaar gemaakt op de PFAS-website. Op 6 oktober 2022 werd het PFAS-handelingskader door Karl Vrancken voorgesteld aan de belangrijkste stakeholders, waaronder natuurlijk ook de milieubewegingen. Tot 12 oktober 2022 kon iedereen schriftelijke opmerkingen overmaken aan opdrachthouder Karl Vrancken. Op 8 november 2022 heeft Karl Vrancken toelichting gegeven aan de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) en de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen (Minaraad). Het Nederlandse Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) werd uitdrukkelijk om advies gevraagd, maar het RIVM meldde op 9 november 2022 dat het geen meerwaarde zag in een advies, omdat het al betrokken was bij de opmaak van het tijdelijk handelingskader. Het tijdelijk handelingskader is na de beslissing van de Vlaamse Regering ook voorgelegd aan de diverse strategische adviesraden, waaronder de Minaraad, de Vlaamse Raad voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin en de Mobiliteitsraad. Hierdoor kregen diverse middenveldorganisaties de gelegenheid zich over het ontwerp van het tijdelijk handelingskader uit te spreken.

Daarbij wijs ik ook nog graag op het volgende: Karl Vrancken had aan de commissie Leefmilieu, waar u toch een zeer aanwezig lid bent, voorgesteld om het tijdelijk handelingskader te komen uitleggen, maar daar is toen niet op ingegaan. U hebt dat toen ook niet nodig gevonden – ik weet het niet? *(Opmerkingen van Mieke Schauvliege.)*

Ik zeg gewoon dat Karl Vrancken het heeft voorgesteld. Ja of nee? Heeft Karl Vrancken het voorgesteld aan uw commissie? *(Opmerkingen van Mieke Schauvliege.)*

Dan gaan we daar duidelijkheid over geven. Dat is wat mij gezegd wordt, dat Karl Vrancken aan de commissie Leefmilieu had voorgesteld om het tijdelijk handelingskader te komen uitleggen, maar dat de commissie daar niet is op ingegaan. Dus ik kijk ook naar de medewerker. Voilà, inderdaad. *(Opmerkingen)*

Wat zegt de commissiesecretaris?

De voorzitter: De commissiesecretaris zegt dat de vraag nooit formeel werd gesteld.

Minister Zuhail Demir: Ik heb het hier andersom.

De voorzitter: Ik denk dat dat even uitgeklaard moet worden, maar formeel is die vraag nooit overgemaakt.

Minister Zuhail Demir: Oké, dat is wat de heer Vrancken mij zegt. Maar inderdaad, als dat niet zo is, dan is dat juist, en kan de heer Vrancken dat maar opnieuw komen voorstellen.

De voorzitter: Ik denk dat we het in de regeling der werkzaamheden met heel veel plezier gaan opnemen en dat de commissie daar met veel plezier op zal ingaan.

Minister Zuhail Demir: Hij zegt dat hij het heeft voorgesteld. (*Opmerkingen van Tinne Rombouts*)

Ja, hij zegt dat het voorgesteld is, maar dat het niet op de agenda is geraakt. Dus ik weet niet hoe of wat, maar het aanbod blijft nog open. Dus dat is geen enkel probleem.

De voorzitter: Ik stel voor dat we dit straks in de regeling der werkzaamheden even opnemen. Maar formeel hebben wij de vraag niet ontvangen. Ik denk dat, als het aanbod er is, de commissieleden er met veel plezier op zullen ingaan. Dat is aan de lichaamstaal te zien. We nemen dit op, minister.

Minister Zuhail Demir: Misschien kan ik ook meegeven, wat mevrouw Schauvliege ook wel zal interesseren, dat Greenpeace, Isabelle Larmuseau en Thomas Goorden geen gebruik hebben gemaakt van de mogelijkheid om schriftelijke opmerkingen over te maken. Nochtans heeft de heer Vrancken Isabelle Larmuseau en Thomas Goorden daartoe wel uitdrukkelijk uitgenodigd. Zeggen dat er geen betrokkenheid van het brede publiek is, vind ik wel een beetje te kort door de bocht. Dat mogen we niet zeggen, denk ik. Er zijn genoeg organen bij betrokken. Het is allemaal ook naar de diverse strategische adviesraden gegaan. Heel veel milieuorganisaties zijn betrokken. Hij zegt dat hij dat heeft voorgesteld. Maar bon, als het niet is gebeurd, dan denk ik dat het aanbod nog wel geldig is.

Wat betreft de grond van uw vraag: de actieve openbaarheid van bestuur is niets anders dan het uit eigen beweging ter beschikking stellen van informatie aan derden. Strikt genomen voldoet de publicatie op de Vlaamse PFAS-website aan deze vereiste. Die publicatiewijze is volgens de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) en haar raadsliden in overeenstemming met de principes uit het Bestuursdecreet. Opdrachthouder Karl Vrancken, de OVAM en de Vlaamse Regering zijn echter nog verder gegaan door de studie ook individueel over te maken aan de belangrijkste stakeholders. Deze methode van werken is overigens tweemaal overlegd met de Europese Commissie.

Voor diegenen die trouwens zo graag naar Nederland als stichtend voorbeeld verwijzen, kan ik meteen meedelen dat de Nederlandse overheid voor haar handelingskader helemaal geen MER heeft uitgevoerd.

Uiteindelijk zal de dienst MER moeten oordelen of de voorwaarden voor een MER-ontheffing voldaan zijn. Ik zal mij daar niet over uitspreken, want dan zou ik de onafhankelijkheid van de dienst MER hierin niet respecteren.

Uw stelling dat ik inspraak geen meerwaarde vind, doet onrecht aan het Saneringsverbond dat ik heb onderhandeld en waar de milieuorganisaties, behalve Greenpeace, maar ook uw partijgenoot schepen Vervaet van Zwijndrecht heel lang, maanden aan een stuk hard over hebben onderhandeld. Zeggen dat ik geen meerwaarde hecht aan inspraak, vind ik dan ook een beetje magertjes.

De waarheid is dat er na de schorsingsarresten van de Raad van State rechtsonzekerheid is ontstaan bij verschillende overheden, initiatiefnemers en ondernemingen

over hoe ze moeten omgaan met PFAS-houdende grond. Die rechtsonzekerheid is geen theoretisch probleem, maar zou ertoe leiden dat iedere beslissing van de OVAM over een bodemsaneringsproject, niet alleen voor Zwijndrecht maar overal, juridisch discutabel is. Heel veel infrastructuurwerken, zoals bijvoorbeeld de heraanleg van de R4 te Gent en de N70 te Melsele, hebben te lijden onder PFAS-vervuiling. De huidige rechtsonzekerheid was niet meer mogelijk. Er kwamen heel wat vertragingsboetes die de aannemers vroegen. Daar was een volledige stilstand en dat is wat we niet willen.

Het handelingskader is dan ook een verbetering in vergelijking met de huidige toestand waarbij er eenvoudigweg geen rechtszekerheid, duidelijkheid en minimale bescherming tegen PFAS is. We hebben heel veel burgemeesters en schepenen aan de lijn gehad die zelf in hun gemeente heel veel infrastructuurwerken hebben en absoluut duidelijkheid wilden. Ik weet dat u daar anders over denkt maar een totale stilstand en een maatschappelijke verarming zal niet mijn keuze zijn. Ik denk dat we vooruit moeten.

Het PFAS-handelingskader is wel degelijk conform de vigerende internationale wetgeving omdat de MER-ontheffing berust op een milieubeoordeling en op het zorgvuldigheidsbeginsel, gebruik maakt van de bestaande ontheffingsprocedure en proportioneel is.

De milieubeoordeling in het ontheffingsdossier is gebaseerd op anderhalf jaar studiewerk onder leiding van professor Karl Vrancken, met veelvuldig contact met het Nederlandse RIVM (Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu).

We hebben, zoals al werd uiteengezet, voorzien in voldoende transparantie en alternatieve inspraakprocedures. Daarnaast voorzien we in een jaarlijkse evaluatie. Indien uit bijvoorbeeld nieuw wetenschappelijk onderzoek of nieuwe Europese wetgeving zou blijken dat de toetsingswaarden aangepast moeten worden, dan zal de Vlaamse Regering, zoals ze is overeengekomen, het huidig tijdelijk handelingskader aanpassen aan de nieuwe inzichten. Dat spreekt voor zich.

Uiteindelijk zal niet ik, maar wel de bevoegde overheid, zijnde de dienst MER, oordelen of er al dan niet sprake kan zijn van een ontheffing van de MER-plicht. De dienst MER zal gemotiveerd over de ontheffing beslissen op basis van een deugdelijke, wetenschappelijk onderbouwde milieubeoordeling en op basis van adviezen van onder andere de VMM – een organisatie die u erg goed kent, denk ik – en het agentschap Zorg en Gezondheid (AZG). Evident zal de Vlaamse Regering in het uiteindelijke PFAS-handelingskader zoveel als mogelijk rekening houden met de opmerkingen van de dienst MER en de overige adviesinstanties.

De afbakening van het werkgebied en de term 'zeer zorgwekkende stoffen' zullen ook opgenomen worden in de hub. We zijn in het saneringsverbond, waar de milieuorganisaties, behalve Greenpeace, en ook uw partij in zitten, overeengekomen dat we een aparte hub van zeer zorgwekkende stoffen oprichten. Het departement zal op zeer korte termijn ook een onderzoeksopdracht lanceren met als doel een lijst van zeer zorgwekkende stoffen vast te leggen met gekende of vermoede negatieve impact op plant, dier, mens en milieu, en die relevant zijn voor de Vlaamse context. Daarin zal de aanpak in Nederland, waar sinds 2017 een ZZS-beleid gevoerd wordt en het begrip duidelijk afgebakend werd, geëvalueerd en verbreed worden naar een gedeeld begrip van zeer zorgwekkende stoffen op het niveau van de Vlaamse overheid. Daarbij zal ook naar andere benaderingen op federaal niveau, in andere landen, zoals Frankrijk en Duitsland, en bij internationale kennisinstellingen, onder andere JRC-EEA Clean Environment Monitoring and Outlook, gekeken worden. De relatie met gevaarlijke stoffen volgens de richtlijn industriële emissies zal daarbij natuurlijk ook een belangrijk aandachtspunt zijn.

De opdracht wordt begeleid en gestuurd door alle actoren binnen de hub en zal zich naast de inhoudelijke opdracht ook richten op een participatieve aanpak, waarbij alle

relevante stakeholders worden betrokken, om zo tot een gedragen en evolutieve lijst van zeer zorgwekkende stoffen te komen. De kruispuntbank Omgeving zal uiteraard toegankelijk zijn voor het brede publiek en niet uitsluitend voor beleidsmedewerkers en handhavers.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Tjongejonge, minister. Het heeft duidelijk een gevoelige snaar geraakt. Het klopt dat er al heel wat gediscussieerd is over het tijdelijke handelingskader, maar u hebt ook samengezeten met de milieuorganisaties en anderen, met een vertrouwelijkheidsclausule, achter gesloten deuren, om onderhandelingen te organiseren. Dat kun je toch moeilijk beschouwen als een open debat over een einddocument waar er finaal nog opmerkingen op kunnen worden gegeven? Mijn simpele vraag was waarom u een ontheffingsprocedure gebruikt en u niet gewoon een plan-MER toelaat op dat tijdelijke handelingskader. Dat lijkt mij een logische stap te zijn, en eigenlijk ook niet echt een heel gevaarlijke stap. U hebt inderdaad al een aantal wetenschappelijke onderzoeken laten uitvoeren. Om daar dan zo'n venijnig, giftig en eigenaardig antwoord op te krijgen, dat kan ik eerlijk gezegd zeer moeilijk plaatsen, behalve dat u dit een beetje een pijnlijke vraag vindt.

Ik ben als commissielid zeker geïnteresseerd om de heer Vrancken hier nog eens te horen, om dan finaal het eindresultaat van zijn werk te horen en de redenering die daarachter zit. Want die kans hebben wij nog niet gehad. De mogelijkheid om ons daarover uit te spreken, hebben we ook nog niet gehad – deze commissie niet, laat staan dat de doorsnee Vlaming die dat zou willen, die kans krijgt.

Ik denk dus dat uw antwoord weinig bevredigend is als het gaat over de motivatie waarom u die ontheffingsprocedure inroept. Het leek mij veel verstandiger te zijn om toch voor de 'full option' te gaan en alle stappen te doorlopen die zo'n proces, een proces van dergelijke omvang en met dergelijke grote impact, normaal gezien doorloopt.

Ik heb nog een bijkomende vraag, minister. Tijdens de laatste plenaire vergadering van 2022 hebt u aangekondigd dat de definitie voor zorgwekkende stoffen tegen half januari gekend zou zijn en dat u bij Europa zou aandringen voor de uitfasering. Ik heb intussen gezien dat op 13 januari de minister van Leefmilieu van Denemarken, samen met IJsland, Noorwegen, Zweden en Nederland, actie heeft ondernomen om de uitfasering van PFAS op Europees niveau te stimuleren en aan te kondigen. Ik zie België daar niet in staan. Welke stappen hebt u vanuit Vlaanderen ondernomen in functie van de aanbevelingen die in de onderzoekscommissie zaten om echt werk te maken van een actieve inbreng in de uitfasering van PFAS op Europees niveau?

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Voorzitter, minister, ik ben niet zo voor schuld en verdachtmaking enzovoort. Het is een relevante vraag. Waarom geen MER? Waarom wel een plan-MER? Dat wordt objectief beoordeeld. Ik zou me volledig neerleggen bij de beslissing van de MER-dienst. Daar wordt niet actief gelobbyd of onder druk gezet. Ik kan me daar wel iets bij voorstellen, minister, dat u stilaan met dit handelingskader aan de slag wilt. Nog eens een plan-MER en we zijn een jaar verder. We mogen niet onderschatten wat de impact is van het ontbreken van een handelingskader. Dat maakt dat elk groot bouwwerk potentieel kan worden stilgelegd op grond van 'geen kader' en vrees voor de veiligheid van het leefmilieu.

Ik heb begrepen dat het kader heel wetenschappelijk is vastgelegd. Het is gebaseerd op VITO, op wetenschappelijke instellingen. Ik heb niet de indruk dat in dit dossier veel sprake is van politieke aansturing of bijvijling of andere manipulaties.

Ik hoor dat de SERV, de Mobiliteitsraad van Vlaanderen (MORA) en de Minaraad betrokken waren. Die adviezen zullen we kunnen consulteren en gebruiken om de opportuniteit van het handelingskader te evalueren.

De uitnodiging aan de heer Vrancken om het hier nog eens te komen toelichten, hoe het tot stand is gekomen, kan alleen maar dienstig zijn, voorzitter, omdat het ons op die manier in staat stelt om aan de publieke opinie duidelijk te maken dat dit een deugdelijk en degelijk handelingskader is.

Mevrouw Schauvliege, ik denk dat u in dit verband de minister niet als vijand moet kiezen. *(Opmerkingen van Mieke Schauvliege)*

Het uitblijven van een handelingskader is een veel grotere bedreiging voor de rechtszekerheid, de volksgezondheid en het leefmilieu. We zijn in blijde verwachting van de dienst-MER om helderheid te brengen. Het is wel goed, minister, om de commissie en het publiek nog eens te duiden waarom er geen plan-MER nodig is. Dat zal eenvoudig zijn.

Verder kijk ik uit naar de verdere opvolging van de resoluties uit de onderzoekscommissie zoals mevrouw Schauvliege heeft aangegeven. We willen met ons allen natuurlijk weten hoe u verder werk maakt van de kwalificering van zeer zorgwekkende stoffen.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Ik wil aansluiten bij de heer Schiltz. Wij kennen dat niet, ik ken dat niet. Wij moeten geen vragen stellen bij de wetenschap. We hebben gewoon de heer Vrancken, zijn team en VITO gevolgd. Dat is zo naar de regering gegaan. Daar zijn geen discussies over gevoerd. Zoals ik zei, zal de dienst MER daarover oordelen. Ik heb geen glazen bol, maar op een bepaald ogenblik moeten we vooruit. Er was stilstand. Er waren heel veel vragen, ook over natuurwerken, infrastructuurwerken, het werk van minister Peeters. Het is goed dat er vandaag duidelijkheid is. We zullen zien wat de dienst MER zegt.

U hebt verwezen naar Denemarken enzovoort. Waarom zit België daar niet bij? Dat is blijkbaar een groep die onveranderd blijft. Uiteraard spelen wij onze rol op dat niveau, maar we worden niet toegelaten tot de club helaas.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister, we hebben met heel veel collega's in het Vlaams Parlement heel hard gewerkt aan het ontrafelen van het PFAS-schandaal en aanbevelingen geformuleerd. Daarmee kunnen we stappen vooruitzetten voor een beter en gezonder milieubeleid in Vlaanderen. Ik wil dan ook aandringen op een rigoureuze opvolging ervan en er voluit voor gaan zodat we nooit meer een PFAS-schandaal krijgen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Sam Van Rooy aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de voorgestelde bijdrage van de tabaksindustrie aan de kosten van de opruiming van sigarettenpeuken – 1105 (2022-2023)

Voorzitter: mevrouw Gwenny De Vroe

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Minister, u hebt aangekondigd dat u de tabaksindustrie verantwoordelijk wilt stellen voor een deel van de totale zwerfvuilkosten van de sigarettenpeuken die worden weggesmeten. U hebt ook geopperd om hetzelfde te doen voor de voedingsindustrie en voor producenten van bijvoorbeeld vochtige doekjes. Wat de tabaksindustrie betreft, hebt u het over 25,5 miljoen euro bijdragen op een totaal van 150 miljoen euro. Dat is niet niks. Daarom heb ik een aantal vragen.

Volgens het onderzoek van de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) bestaat 41 procent van het zwerfvuul uit sigarettenpeuken. U eist daarom, zoals ik net zei, dat de tabaksindustrie bijna 25,5 miljoen euro op tafel legt, goed voor 17 procent van alle zwerfvuilkosten. De voor de hand liggende vraag is hoe u aan dit bedrag komt. Waarop is dit prijskaartje gebaseerd?

Minister, u zegt dat fabrikanten zich gezamenlijk kunnen organiseren of ervoor kunnen kiezen hun verplichtingen individueel na te komen. Hoe zal worden bepaald hoeveel elke fabrikant moet betalen? Op welke juridische basis of met welke middelen zullen deze betalingen worden afgedwongen en hoe zal hieraan navolging gegeven worden? Wat bij weigering tot betaling bijvoorbeeld?

Plant u nog andere maatregelen om het aantal sigarettenpeuken te reduceren dan louter deze financiële bestraffing die u oplegt aan een aantal producenten van producten?

Zoals ik al zei, spreekt u ook over de andere producten die zwerfvuilgevoelig zijn, zoals eetverpakkingen, kauwgom, vochtige doekjes, ballonnen en dergelijke. Ik zou daar nog mondkmaskers aan toevoegen. Ook hier heb ik de vraag hoe de grootste vervuulende bedrijven geïdentificeerd zullen worden en hoe bepaald zal worden welk bedrijf hoeveel zal betalen? Hoe zit het met bijvoorbeeld grote fabrikanten die in eigen land geen productie hebben? Hoe zullen dergelijke betalingen afgedwongen worden?

Minister, u kondigt dit ontwerpdecreet aan naar aanleiding van een studie van de OVAM. Kunt u kort de werkwijze en de resultaten van deze studie toelichten?

Hoe beoordeelt u de mogelijkheid dat deze nieuwe taks voor de tabaksindustrie, want dat is het toch, maar ook voor andere industrieën, zoals de voedingsindustrie en producenten van bijvoorbeeld vochtige doekjes, desgevallend zal worden door gerekend aan de consument en dus aan de burger?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Het bedrag van 25,5 miljoen euro vertegenwoordigt het volledige aandeel van sigarettenpeuken in de opruim- en beleidskosten voor de zwerfvuilaanpak in heel Vlaanderen. Dit aandeel, zijnde 15,5 procent, is bepaald door het rekenkundig gemiddelde te nemen van het aandeel van sigarettenpeuken in het aantal stuks, 41 procent, het gewicht, 2,5 procent, en het volume, 1,1 procent, van het zwerfvuul in Vlaanderen. Elk van deze eigenschappen is een belangrijke kostendrijver: het aantal stuks bepaalt de in te zamelen hoeveelheid, het volume bepaalt vooral de transportkosten en het gewicht bepaalt de verwerkings- en transportkosten.

Bij alle bestaande UPV-systemen (uitgebreide producentenverantwoordelijkheid) hebben nagenoeg alle producenten ervoor geopteerd om op collectieve basis uitvoering te geven aan hun verplichtingen. Het basisscenario is dat dit ook voor deze nieuwe UPV voor zwerfvuul het geval zal zijn. In dat geval beslist het collectief systeem over de vergoeding die elke producent moet bijdragen. Logischerwijze zal dit een vast bedrag zijn per op de markt gezette eenheid.

Als een producent toch zou opteren om op individuele basis uitvoering te geven aan zijn verantwoordelijkheid, dan moet hij daarvoor een plan ter goedkeuring voorleggen aan de overheid. Hierin moet worden aangegeven hoe de producent zal voorzien in een vergoeding die in een proportionele verhouding staat, in functie van de op de markt gebrachte producten, tot de financiële verplichting van de globale sector. De interregionale commissie voor de UPV zal ter ondersteuning hiervan zorgen voor de bekendmaking van de nodige kostenindicatoren. De juridische basis van dit alles wordt vormgegeven via het interregionaal samenwerkingsakkoord betreffende het kader voor de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid voor bepaalde afvalstromen en voor zwerfvuil.

Sinds vorige zomer is er een permanent rookverbod ingevoerd in al onze natuurgebieden en bossen. Het beste is dat de mensen niet roken. Dat is mijn mening, maar dat doet er in dezen niet toe. Via Mooimakers kunnen lokale besturen ondersteuning krijgen bij de aanpak van de peukenproblematiek. Dit kan zowel via een project zwerfvuil en sluikstort als via begeleiding op maat via een medewerker van Mooimakers binnen het kader van een traject. Daarnaast biedt Mooimakers aan alle lokale besturen en afvalintercommunales gratis communicatiemateriaal specifiek rond peuken en delen ze goede praktijken uit projecten. Ook naar het grote publiek zal er verder ingezet worden op de sensibilisering die in 2022 opgestart werd. Daarnaast weet u ook dat we sterker hebben ingezet op handhaving door middel van het aanstellen van dertig handhavers bij de OVAM. Zij hebben intussen al vele duizenden betrappingen op heterdaad gedaan, waarvan de meeste voor peuken. De mensen die sigarettenpeuken laten vallen en die we op heterdaad betrappen, krijgen de nodige sancties. Dat is geen respect hebben voor uw omgeving.

Zoals gesteld gaan we er in de eerste plaats van uit dat de bedrijven zich zullen verenigen in een collectief systeem, zoals bij elke UPV het geval is. We beschikken reeds over een team terreincontrole bij de OVAM dat vertrouwd is met controles op freeriders in het kader van de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid. Het is hun taak om na te gaan dat iedereen die hier iets op de markt zet, aan zijn verplichtingen voldoet.

Wat uw vijfde vraag betreft, zijn er twee verschillende studies uitgevoerd door de OVAM. Eén is een studie over de hoeveelheden en kosten van zwerfvuil en sluikstorten en een tweede is een fractietelling van het zwerfvuil. Ik wil die heel kort en beknopt toelichten.

Voor de bepaling van de totale Vlaamse beleidskost voor de aanpak van zwerfvuil op het openbaar domein werden in 2020 alle Vlaamse gemeenten en steden en andere relevante actoren uitgenodigd om een vragenlijst in te vullen. Er namen 174 van de 300 gemeenten deel aan deze bevraging. De ingediende gegevens werden gevalideerd en geanalyseerd. Vervolgens werd door extrapolatie, volgens een classificatie van de Vlaamse gemeenten en steden op basis van onafhankelijk verklarende sociodemografische indicatoren, de zwerfvuilkosten ingeschat voor alle Vlaamse steden en gemeenten.

De resultaten van de fractietelling van het zwerfvuil bepalen het aandeel van de zwerfvuilkosten dat betaald moet worden door de relevante producenten. De fractietelling bepaalt de samenstelling van het zwerfvuil op de grond aan de hand van circa 6500 metingen over heel Vlaanderen.

Dan kom ik bij uw laatste vraag. De zwerfvuilbijdrage bedraagt minder dan 1 procent in vergelijking met het bedrag betaald aan federale belastingen, dat zijn de accijnzen en btw op tabak. We moeten dit dus in perspectief zien.

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Dank u, minister.

Ik zal misschien beginnen met het laatste. Zet dat in perspectief tot de torenhoge belastingen die bedrijven helaas reeds worden opgelegd in dit land. Eigenlijk impliceert dat toch dat u toegeeft dat die bijkomende taks voor de afvalstoffenproblematiek, de zwerfvuilproblematiek, dus inderdaad wellicht zal worden doorgerekend aan de consument, aan de burger. Van tabak zou u nog kunnen zeggen – want ik ben het daar natuurlijk met u eens – dat roken ongezond, slecht en bovendien ook letterlijk vervuilend is. Ik zou het dus iedereen afraden. Maar anderszinds is er natuurlijk de burger, die de vrijheid heeft om sigaretten te kopen en om te roken. In die zin betreur ik het toch dat deze maatregel er wellicht toe zal leiden dat producten – niet alleen tabak, maar ook andere zaken, zoals in de voedingsindustrie en de voedingsverpakkingen – nog duurder zullen worden. Al zijn het maar een aantal procenten, elke procent telt, zeker in deze tijden van inflatie.

Dat gezegd zijnde, mevrouw Demir, heb ik nog twee bijkomende vragen. Waarom kost het in België en Vlaanderen zo veel meer per inwoner om zwerfvuil op te ruimen dan in andere landen? In Vlaanderen kost dat 17,4 euro per inwoner. In Nederland is dat 11 euro per inwoner. In Finland en Oostenrijk is het zelfs nog minder. Ik vind dat zeer frappant, en dat leidt er natuurlijk ook toe dat, als u dat wilt doorrekenen aan de bedrijven en aan de producenten, het toch wel hoge bedragen worden.

De tweede bijkomende vraag, minister, is hoe u eigenlijk bepaalt ... Want ik hoor u verwijzen naar de handhavers. U sprak over dertig handhavers die duizend bestraffingen hebben gedaan, geloof ik. Dat klinkt natuurlijk als muziek in mijn oren. Ik vind nog altijd – ik heb dat vroeger ook al gezegd in deze commissie – dat de enige echte hoofdverantwoordelijke van het op straat weggooien van wat dan ook, degene is die het doet, en niet de producent daarvan. Ik zie in Antwerpen matrassen op straat liggen, ik zie bureaustoelen op straat staan. Alles wat je je maar kunt inbeelden, vind je in bepaalde wijken gewoon op de hoek van de straat. Dat is de verantwoordelijkheid van diegene die dat doet. Dat gezegd zijnde, u weet dat: ik bepleit zeer sterke handhaving, strenge handhaving, maar ook straffen die zo zwaar mogelijk zijn. Dan bedoel ik niet een gemeentelijke administratieve sanctie (GAS-boete) van 250 of zelfs 500 euro, maar wel van duizenden euro's. De mensen die zijn betrapt op het weggooien van een peuk, welke boete hebben die gekregen? Was dat slechts de maximale GAS-boete?

Mijn allerlaatste vraag is waarom u niet nog meer inzet op handhaving, nog meer. Want die dertig extra, wat is dat toch voor een land – wat mij betreft een land, ik hoop wat u betreft ook – als Vlaanderen? Dertig bijkomende handhavers: dat is niks. Alles wat extra is juich ik toe, maar misschien zou u daarin wat meer miljoenen euro's kunnen steken, in plaats van in andere zaken zoals het proberen verder te vermijden dat mensen het op de grond gooien. Ik geloof daar niet echt in. Ik denk dat alleen draconische straffen en een hogere pakkans kunnen helpen.

De voorzitter: Mevrouw Perdaens heeft het woord.

Freya Perdaens (N-VA): Het aandeel sigarettenpeuken in ons zwerfvuil is natuurlijk dramatisch. Ik denk dat het iedereen stoort. Het is vreselijk vuil. Het duurt ongelooflijk lang voordat het ontbindt. Dat het aangepakt wordt, is dus een heel erg goede zaak, minister. Dat producenten daarvoor verantwoordelijk gehouden worden, natuurlijk ook, en ook dat er extra aandacht is voor waar de peuken wel naartoe moeten gaan. Dat is natuurlijk beter dan dat ze in de natuur of in de openbare ruimte terecht komen.

Ik vroeg me af of er op een manier ook kan worden ingezet, door u of de Vlaamse Regering, op de wijze waarop sigaretten ontwikkeld worden. Het gaat immers niet alleen om de peuken, maar ook om de verpakkingen. Ook die slingeren rond in de openbare ruimte. Productontwikkeling is niet alleen voor sigaretten en peuken,

maar eigenlijk voor alles wat in het zwerfvuil terecht komt, heel erg belangrijk. Hebt u ook plannen wat betreft productontwikkeling?

Gwenny De Vroe (Open Vld): Ik volg uiteraard de opmerking over handhaving. Ik heb daar in het verleden ook al meermaals op gedrukt. Ik ben tevreden dat er dertig extra handhavers werden aangeduid.

Wij hebben in onze kleine, landelijke gemeente samen met de buurgemeenten en de intercommunale extra ingezet op de aanschaf van eigen handhavingscamera's. Ik kan alleen maar zeggen dat dat, in combinatie met sensibiliseringsacties, in onze gemeente echt werkt. Ik zou dus zeker de suggestie willen doen om daar extra aandacht aan te geven, want dat is echt iets dat werkt en dat mensen ook afschrikt. Die dertig extra handhavers kunnen inderdaad niet overal tegelijkertijd zijn.

Ik wil nog een tweede suggestie doen in deze discussie over de sigaret. Het is inderdaad ongezond. Ik snap ook niet dat mensen dat doen. Maar heel velen doen het. En heel velen gooien het helaas ook op de grond. Ik denk dat het qua zwerfvuil het meest gevonden plastic afvalvoorwerp in Vlaanderen is. Het is onbegrijpelijk. De sector zelf verwijst naar de afvalbakjes die je kunt kopen. Ik heb daar in mijn gemeente ook op ingezet. Wij bieden die intussen al jaren te koop aan in de supermarkt. En er zijn mensen die dat doen, maar het percentage is veel te laag. Mij lijkt het logisch dat de sigarettensector zelf investeert in een afvalbakje, ingewerkt in het pakje sigaretten. Als mensen een sigaret opsteken, hebben ze hun pakje altijd bij, maar het afvalbakje niet. Laat ze het erin stoppen, en we zijn ervan af. Dat is een suggestie die ik heel graag wil doen.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Beter niet roken, zoals ik eerder heb gezegd. Maar je hebt natuurlijk ook de individuele verantwoordelijkheid van elke mens daarin. Ik vind het gewoon een heel slecht idee om te roken. Het is niet goed voor de gezondheid, in de eerste plaats. En het is ook niet goed voor de omgeving. Maar er zijn nog altijd mensen die ernaar grijpen.

Voor mijn part mogen sigaretten zo duur zijn als wat. Ik vind dat iets ongezonds. En iets dat ongezond is, moeten we niet gaan motiveren. Dat de tabaksindustrie 25,5 miljoen euro op tafel legt, vind ik zelfs te weinig, maar wij kunnen natuurlijk ook niet meer dan de effectieve zwerfvuilkosten van hen vragen. Zij waren ook niet zo tevreden. Ze hebben dan ook onmiddellijk gecommuniceerd dat ze het te veel vinden en dergelijke meer. Maar ik vind dat niet te veel, integendeel. Je komt die sigarettenpeuken overal tegen.

We hebben in het kader van het zwerfvuilcharter aan de sector gevraagd om die zakasbakjes mee te verkopen met de sigaretten. Ik wil gerust bekijken of ik dat decretaal kan opleggen, ik vind dat een goed idee. Het is hun rommel, die moeten ze zelf maar opruimen.

Wat de handhaving betreft, mijnheer Van Rooy, ik vind dat ook, er moet gehandhaafd worden, maar dat is een lokale bevoegdheid. Eigenlijk mogen we dat zelfs niet. Decretaal is dat een lokale bevoegdheid. Elk lokaal bestuur moet goed handhaven. Sommige gemeenten zeiden dat ze daar geen personeel voor hadden en dit en dat. We hebben daarop gezegd dat we dertig handhavers extra zouden aanwerven. Ik wil nog eens een warme oproep doen aan de lokale besturen om op handhaving op zwerfvuil in te zetten. Het bedrag van de gasboetes wordt ook lokaal bepaald. We hebben wel aan het federale niveau gevraagd om het maximumbedrag te verhogen. Dat hebben ze nu ook gedaan. Vroeger was dat 250 euro, nu 500 euro. Dat is een maximum, lokale besturen kunnen daarvan afwijken. Wat mij betreft, mag dat zo hoog mogelijk zitten.

Wij voorzien dertig extra handhavers voor besturen die echt in de problemen zitten. Ik denk dat de tabaksindustrie haar verantwoordelijkheid heeft. Ik kijk uit hoe we dat zakasbakje decretaal kunnen opleggen. Dat zal niet zo simpel zijn, maar we gaan dat proberen.

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Minister, u verengt het tot de tabaksindustrie. Dat is terecht natuurlijk, omdat het goed klinkt om te blijven herhalen dat roken ongezond is en zoveel mogelijk moet worden afgeraden. Daar ben ik het mee eens. Maar het gaat, zoals ik heb gezegd, ook over andere producten zoals levensmiddelen, voedingsproducten, vochtige doekjes, ook dat zijn producten die duurder dreigen te worden door deze bijkomende taks. Ik zal blijven benadrukken dat ik dat betreur.

U hebt ook niet geantwoord op de vraag waarom het zoveel meer kost in Vlaanderen dan in andere landen, om het zwerfvuil op te ruimen.

Wat de handhaving betreft, dat is ook een frustratie van mij. Misschien moet er eens over nagedacht worden om de handhaving van zwerfvuil en sluikstort op Vlaams niveau te regelen. We willen toch allemaal een zo proper mogelijk Vlaanderen.

Ik zie op lokaal niveau dat de politiediensten de handen vol hebben met andere, zwaardere, echte vormen van criminaliteit. Verder zie ik met mijn eigen ogen dat ze nauwelijks worden opgeleid om elk uur van de dag hun ogen open te hebben voor mensen die een sigarettenpeuk of iets anders op de straat gooien. Het gebeurt letterlijk dat een politiecombi naast een auto staat, dat uit die auto een peuk wordt gegooid en dat de twee agenten geen vin verroeren. Zo krijg je dat probleem zeker niet opgelost, als er bij de handhavers geen sense of urgency bestaat.

Tot slot, mevrouw De Vroe, wil ik u bedanken voor uw inbreng. Ik vind dat een zeer goed idee. Misschien kan dat op die manier even goed ingeburgerd geraken als het zakje voor hondenpoep, de meesten hebben dat bij zich. Misschien kan dat ook voor het zakasbakje, dat het bij elk sigarettenpak verplicht mee wordt verkocht.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.